

Asia: HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025
<https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+109/2024>

Suomen Hippos kiittää mahdollisuudesta toimia asiantuntijana asiassa. Kirjallinen asiantuntijalausuntomme koskee maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan valtiontukileikkauksia hevosalan osalta.

Hevosalan mahdollisuus kannatella esitetyt leikkaukset

Esitetty leikkaustaso tuhoaisi pahimmillaan laajasti yhteiskuntaan vaikuttavan elinkeinon.

Suomen Hippos on aikaisemmin arvioinut alan näkökulmasta kestäväksi leikkaukseksi noin neljän miljoonan euron vuositasen, mikä mahdollistaisi elinkeinon jatkumisen ja kehittämisen. Olemme alan sisäisessä keskustelussa valmistelleet näkemystä alan tuotonjaon perusteiksi vuodelle 2025 nyt esitetyn 8,5 miljoonan sekä maltillisemman, noin 5 miljoonan euron skenaarion pohjalta. Keskustelussa alan keskeisten toimijoiden kanssa on tullut selväksi, että täysimääräinen 8,5 miljoonan euron leikkaus romahduttaisi joko kokonaan tai isolta osalta osan esimerkiksi Suomen maakuntaraviradoista, ja palkintotuen leikkausten myötä suurempien toimijoiden ammattimainen hevosten valmennus ja kasvatusta ja omistaminen siirtyisi etenkin nuoremman polven toimijoiden osalta Ruotsiin. Suomenhevosen kilpailumahdollisuudet ovat lähtökohtaisesti vain Suomessa ja raviurheilu kannattelee lajin elinvoimaa. Voimakas leikkaus kilpailutoimintaan romahduttaisi suomenhevosten kysynnän, jonka myötä kasvattajat lopettaisivat kasvatustoiminnan. Suomenhevosen säilyttäminen elinvoimaisena kansallisrotuna on yhteinen velvollisuutemme ja kaikki teot sen eteen tarvitaan. Syyskuussa julkaistu Suomenhevosen tulevaisuusasiakirja* kokoaan yhteen tarvittavia toimia.

Hevosalan osalta tarvitaan pitkäjänteistä toiminnan suunnittelua, sillä että alan elinvoima vaatii pitkäjänteisiä investointeja, joissa ennustettavuus on elintärkeää.

Kustannusten nousu ja toisaalta toiminnan laskusuhdanne ovat haastaneet hevosalan kestävyttä, ja tarve rakenneuudistukseen kilpailukyvyyn kehittämiseksi on tunnistettu. Se tulee kuitenkin pystyä tekemään hallitusti. Ala on itse sitoutunut tähän.

Mitä esitetty –21 % (8,5 me) leikkaus laskennallisesti tarkoittaa:

Ennustamme, että vaikutukset alan eri taloudellisiin tunnuslukuihin tulevat olemaan prosentuaalisesti vähintään tukileikkausten määrä. Osaltaan ne voivat olla myös huomattavasti suurempia, etenkin, mikäli rahoitusnäköymä pitkälle tulevaisuuteen jää saavuttamatta.

- Ravihevosten omistajat investoivat alaan vuosittain palveluostojen kautta yli 160 miljoonaa euroa vuodessa (arvio ei sisällä hevosten ylläpitoa).
 - 21 % leikkausvaikutus 33 miljoonaa euroa
 - Palvelutoiminnan kysynnän vähentyminen vaikuttaa välillisesti laajasti etenkin maatalouden raaka-aine- ja palveluntuottajiin.
- Ravihevosiin liittyvän toiminnan arvonlisäverotuottojen määräksi valtiolle on arvioitu noin 30–40 miljoonaa euroa vuodessa.
 - 21 % leikkausvaikutus 8–6 miljoonaa euroa
 - Lisäksi tuloverovaikutus välillisesti muun yritystoiminnan heikkenemisen kautta.
- Hevosalan on arvioitu työllistävän noin 6 500 henkilötyövuotta.
 - 21 % leikkausvaikutus 1 300 htv

- Hevosten lukumäärästä arvioituna vaikutukset koko kotimaiseen maatalousketjuun (tuotantopanokset / rehutuottajat / -jalostajat / myyjät) ovat merkittävät: jokainen hevonen kuluttaa palveluita arviolta 2–3 € päivä. Mikäli hevosmäärä laskisi laskennallisesti leikkausten suhteessa, ravihevosten määrä laskisi n. 10 000 hevosta, leikkausvaikutus olisi vähintään 7,3 miljoonaa euroa.

Suomenhevosten määrä ja monimuotoisuus ovat vakavasti uhattuina

Suomenhevosen kilpailumahdollisuudet ovat lähtökohtaisesti vain Suomessa ja raviurheilu kannattelee lajin elinvoimaa. Liian dramaattisten leikkausten johdosta näivettyvän kilpailutoiminnan myötä suomenhevosten kysyntä romahtaisi, kasvattajat lopettaisivat kasvatustoiminnan, eivätkä hevosten omistajat enää investoisi lajiin.

Suomenhevosta syntyy tänä vuonna alle 900, toisena vuotena peräkkäin alle tuhat. Mikäli kehitys jatkuu samankaltaisena ja vuosittainen varsamäärän vähennys on 10 %, tarkoittaa tämä sitä, että vuonna 2030 tilanne on jo todella kriittinen ja populaation elvyttäminen tulevaisuudessa muuttuu mahdottomaksi.

Laajoja vaikutuksia hevosalaan ja sen kautta koko yhteiskuntaan

Hevosala työllistää valtakunnallisesti ja työllisyysvaikutukset ulottuvat myös syrjäseuduille, jossa muu työllistyminen voi olla haastavaa. Lisäksi välilliset työllisyys- ja elinvoimavaikutukset ulottuvat laajalti maatalouteen ja maaseutuyrittäjyyteen ja ovat osa yhteiskunnallemme elintärkeää huoltovarmuusnäkökulmaa. Tämä vaikutus näkyy erityisesti Itä-Suomessa.

Yrityksiä, jossa hevoset ovat pääelinkeinona, arvioidaan olevan noin 3 000. Arviomme mukaan ravitalouteen kohdentuvien leikkauksien myötä toimintaedellytykset voisivat vähentyä ainakin kolmannekselta yrityksistä.

Hevosalan toimijat ovat jo investoineet vahvasti tulevaan: Pelkästään vuonna 2022–2024 syntyneisiin lämminveri- sekä suomenhevosvarsoihin kohdentuvat eläinaineesinvestoinnit lasketaan miljoonissa. Jos laskennassa käytetään keskimääräisiä astutus- ja varsamaksuja sekä tamman ylläpitokuluja, on yhden ikäluokan investointikokonaisuus yli viisi miljoonaa ilman työvoimakustannuksia. Kun tähän lisätään kahden ikäluokan osalta keskimääräisen ylläpidon vaikutukset, on tehtyjen investointien kokonaissumma laskennallisesti jo yli 20 miljoonaa euroa.

Suomen Ravivalmentajat ry on selvittänyt leikkausten vaikutuksia oman ammattikuntansa tulevaisuuden näkymiin. Valmentajien etujärjestön arvion mukaan menestyneimpien valmentajien joukosta 60 % on valmis siirtämään toimintansa Ruotsiin tai muuhun maahan, jossa kilpailutoiminnan ja palkintojen taso riittää ylläpitämään elinkeinotoimintaa. Siirtymä tapahtuisi erityisesti nuoremmissa valmentajissa, jolloin menetetään tulevaisuuden toimintapotentiaalia sekä tärkeää osaamista. Seurannaisvaikutuksena tämä aiheuttaisi myös omistajien siirtymän Ruotsiin lämminveristen ravihevosten osalta tai omistajien lopettamisen alan parissa. Sama vaikutus liittyy lämminveristen ravihevosten kasvatukseen: siitostammat siirretään Ruotsin rekisteriin ja syntyvät varsat rekisteröidään jatkossa Ruotsin kilpailutoiminnan alle.

Mikäli kilpailutoiminta näivetty ja huippu-urheilu siirtyy Ruotsiin, kotimaisen hevos pelaamisen kiinnostavuus vedonlyöntikohteena romahtaa. Hevos pelaamisen ja -urheilun vetovoiman säilyttäminen ovat elinehto riittävälle tuloutukselle rahapeli järjestelmästä huolimatta.

Tässä tilanteessa ensisijaisen tärkeää on, että alan laajan toimijajoukon luottamus tulevaan ja toimintaedellytykset säilyvät ja leikkaukset pidetään tasolla, josta elinkeino voi selvitä etenkin

samaan aikaan epävarmuutta alalle aiheuttavan rahapelijärjestelmän muutostilanteessa. Emme usko, että Suomella on varaa noin 15 000 alalla työssäkäyvän ja 3 000 taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia luovan yrityksen toiminnan lamauttamiseen.

Vaadimme, että valtio tunnustaa hevosalan taloudellista toimeliaisuutta ja laajaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta luovana toimialana ja tukee alaa vahvasti muutoksessa kohti markkinaehtoisempaa rahoitusta. Tilanteessa, jossa hevosalan oma peliyhtiö pakkoliitettiin nimellisellä myyntihinnalla Veikkaukseen sillä yhteisymmärryksellä, että valtio pitää sopimuskumppanina kiinni alan pitkäaikaisesta ja riittävästä rahoituksesta, on valtion pidettävä tästä sopimuksesta nyt kiinni.

* https://www.hippos.fi/uploads/sites/1/2024/09/fb442dac-suomenhevosen_tulevaisuusasiakirja_06092024.pdf

Suomen Hippos ry

Lisätietoja:

Minna Mäenpää, toimitusjohtaja, p. 040 511 2067, minna.maenpaa@hippos.fi

Antti Lehtisalo, hallituksen puheenjohtaja, p. 040 521 8243, kuusaanvirma@gmail.com